

B. HEGEDUŠIĆ-FRANGEŠ, *Visoko društvo*

HEGEDUŠIĆ, Martin, naivni kipar (Hlebine, 11. XI. 1923). Zemljoradnik. Rezbare od djetinjstva; izlaže od 1958. Njegovi su radovi ponekad bizarni (*Čovjek nosi ženu*), ali zgusnuti u masi i izražajni. Prvu samostalnu izložbu imao u Hlebinama 1969. Sudjelovao na više skupnih izložaba (Edinburgh 1962, Zagreb 1966). Piše pjesme i bavi se glazbom.

LIT.: V. Bužančić, Martin Hegedušić (katalog), Zagreb 1969/70.

HEGEDUŠIĆ, Željko, slikar (Tuzla, 22. VII. 1906). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1930 (V. Becić), potom 1930–31. nastavlja studij u Parizu. God. 1932–33. profesor crtanja na gimnaziji u Zagrebu, 1933–39. u Sremskoj Mitrovici, te 1939–50. ponovo u Zagrebu. God. 1950–55. predaje na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Zagrebu. Prvi put izlaže u Zagrebu 1932. kao gost na izložbi Zemlje. God. 1936–39. sudjeluje na izložbama »Grupe hrvatskih umjetnika«.

Već u početku svoga rada H. ostvaruje individualan i koherentan izraz. Svoju lik. poetiku formirao u Parizu, u dodiru s purizmom (A. Ozenfant) i metafizičko-nadrealističkim slikarstvom (J. Lurçat). Njegov je izraz zasnovan na čistoj, svijetloj boji i sumarnom crtežu, plošnim oblicima u slobodno geometriziranom prostoru. Slika vedute provincijskih gradića i vlastiti život viđen sa stajališta angažirana umjetnika (*Parobrodarska ulica*, 1934; *Motiv iz Sremske Mitrovice*, 1934; *Na pustom trgu*, 1935). Krajem četvrtog desetljeća priklanja se vladajućoj kolorističkoj modelaciji, poštovanju predmetne realnosti i neutralnim motivima (*Mrtva priroda s porilukom*, 1939). Od pedesetih godina počinje se služiti grafičkim i kombiniranim crtačkim tehnikama. Vizija i koncepcija su nadrealističkoga podrijetla, a manifestiraju se ludički ili u širokom rasponu doživljaja od tragičnoga do lirskoga (*Na Tjentištu*, 1954). Raznovrsnost oblika organske je prirode (kosti, insekti, flora) a njihovi odnosi motivirani su maštom. Hegedušićovo zanimanje za vrijednosti materije i prostorne odnose potiče aktualna lik. problematika šestog desetljeća. Postupno pozornost usredotočuje na ljudski lik, oko kojega razvija složenu simboliku (ciklus *Užitak stvaranja*, 1969–79). — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1959, 1971, 1976, 1979), Stockholmu (1964), Splitu (1969), Šibeniku (1969), Zrenjaninu (1970) i Koprivnici (1981). Bavio se zidnim slikarstvom (Gradski podrum u Zagrebu, 1932. i 1946; Kolodvorska restauracija u Zagrebu, 1957), kopiranjem fresaka, primijenjenom grafikom, opremom i ilustriranjem knjiga.

LIT.: M. Šolman, Željko Hegedušić (katalog), Zagreb 1971. — V. Bužančić, Željko Hegedušić (katalog), Zagreb 1979. — M. Špoljar, Željko Hegedušić (katalog), Koprivnica 1981. — Z. Ton.

HEGEDUŠIĆ-FRANGEŠ, Branka, slikarica (Zagreb, 15. VI. 1906 — 6. XII. 1985). Diplomirala je na Akademiji u Zagrebu 1928, usavršavala se u Pragu i Beču 1928–30. Bila je profesor i direktor Akademije primijenjenih umjetnosti u Zagrebu. Bavila se zidnim slikarstvom, u pastelu je

obrađivala folklorne motive. Crteže sa socijalno-kritičkom tematikom izlagala je s grupom »Zemlja« (1934, 1935) pod pseudonimom Branka Kristijanović (*Kavana*, *Revija pasa*, *Kultura tijela*, *Na promeni*, *Visoko društvo*). Oko 1965. radila kompozicije od evokativnih predmeta i slikovnih fragmenata, nadahnute pasatiističkim ugođajem i kritičkom ironijom. Samostalno je izlagala u Zagrebu i Rijeci, sudjelovala na skupnim izložbama u Zagrebu, Beogradu, Sofiji, Parizu i Barceloni. Vlastitim tematskim obradama i stručnim člancima propagirala pučku umjetnost. Bavila se primijenjenom umjetnošću (radovi u drvu, koži i tekstilu), ilustracijom i grafičkim oblikovanjem.

LIT.: J. Depolo, Zemlja, 1929–1935, u katalogu: Nadrealizam — Socijalna umjetnost, Beograd 1969. — I. Zidić, Slikarstvo, Grafika, Crtež, u katalogu: Kritička retrospektiva grupe Zemlja, Zagreb 1971. — V. El.

HEIL, Ivan, slikar (Retfala u Osijeku, 6. VIII. 1906 — Osijek, 14. IX. 1985). Studirao je arhitekturu u Beču; diplomirao 1933. na Akademiji u Zagrebu (V. Becić, M. Tartaglia, Lj. Babić). Slikar krajolika, mrtvih priroda i portreta. U početku radio tonski, s naglašenim konstruktivnim elementima, poslije slobodnije i življim bojama. Ističu se motivi iz Osijeka i okoline. U linorezima sklon ekspresionizmu. Bio je lik. pedagog u Osijeku.

LIT.: O. Švajcer, Likovna kronika Osijeka 1930–40, Osječki zbornik, 1973–74, 14–15. — J. Ambruš, Heil (katalog), Osijek 1980. — O. Švajcer, Slikar Ivan Heil, u zborniku: Galerija likovnih umjetnosti Osijek, I, Osijek 1987. — O. Šr.

HEININGER, Ottomaro, građevinski inženjer (Pula, 14. IX. 1906 — Rusija, tijekom II. svj. r.). Studirao u Beču. Pripada pulske škole građevinarstva djelatnih za talijanske vlasti, koji su jednostavnim i čistim volumenima podređenima funkciji uspostavili novu plastičnu sliku grada Pule. H. je autor stambeno-poslovne zgrade s kino-dvoranom na SZ strani gradskoga šetališta (1935), izvanredno vrijedne građevine futurističkoga naboja.

LIT.: A. Rubbi, Pulska arhitektura tridesetih, ČIP, 1989, 5. — Isti, Stambena arhitektura u Puli od početka stoljeća do danas, Arhitektura, 1989–91, 208–210. — A. Ru.

HEINRICH, Thugut, slikar oko sredine XIX. st., podrijetlom iz Češke. Njegovo djelovanje u Hrvatskoj može se pratiti od 1843–47. Poslije je radio u Beču. U Zagrebu je imao atelje u kuriji kanonika J. Schrota (Kaptol 7). Slikao je zanatski vrlo vješto velike svečane portrete u ulju kao i male, rafinirane portrete u akvarelu tadašnjih najistaknutijih hrv. ličnosti (Lj. Gaj, I. Kukuljević, J. Haulik, Lj. Bedeković).

LIT.: Slikarstvo XIX stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961.

R.

HEINZEL, Vjekoslav, arhitekt (Zagreb, 21. VIII. 1871 — 1. III. 1934). Visoku tehničku školu polazio u Grazu, arhitekturu diplomirao u Stuttgartu 1893. God. 1895–1905. nastavnik je na Graditeljskoj školi u Zagrebu. Kao samostalni graditelj (1896–1912) u Zagrebu izvodi više stambenih zgrada u duhu vremena: uglovnice u Gundulićevoj ul. 45a (1897), na Svačićevu trgu 15 i 16 (1898), Šenoainov ul. 5 (1899), Jurišićev ul. 7 (1900), Palmotićev ul. 26 (1905) i 53 (1907). Članom gradskoga zastupstva postaje 1910, a 1920–28. gradonačelnik je Zagreba. Na toj dužnosti osobito pridonosi planskomu razvoju grada nakon I. svj. r., sudjeluje u izradi Regulatorne osnove (1923), planiranju I dijela grada s današnjim Trgom hrvatskih velikana i izgradnji novih gradskih četvrti.

LIT.: M. Stilić, Zagrebački gradonačelnici 1917–1941, Zagrebačka panorama, 1963, 6. — T. Pl.

HEKTOROVIĆ, Petar, književnik (otok Hvar, 1487 — Stari Grad, 1572). Autor književnoga djela *Ribanje i ribarsko prigovaranje*, pisanog hrvatskim jezikom, u kojemu su opisani mnogi detalji važni za proučavanje renesansnoga umjetničkoga obrta u Dalmaciji. U Staromu Gradu sagrađio je po vlastitoj zamisli utvrđeni ljetnikovac Tvrdalj. U oporuci je opisao nasljednicima kako će nastaviti gradnju Tvrdlja dokazujući svoje veliko iskustvo u građenju utvrda.

LIT.: C. Fisković, Petar Hektorović i likovne umjetnosti, u knjizi: Baština starih hrvatskih pisaca, Split 1978, str. 140–166. — N. B. B.

HELENA → SVETA HELENA

HELMER, Herman → FELLNER I HELMER

HENC, Katarina, naivna slikarica (Sigetec kraj Koprivnice, 19. X. 1948). God. 1977. diplomirala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Slikati je počela 1969. u duhu hlebinske škole. Slika pretežno žanr-prizore naglašeno intimističke i melankolične. Tamnom toplom gamom i kontrastima svjetla i sjene gradi dramatičnost i osebnost ugođaj (*Kravica i tele*, 1973; *Majka*